aglasem.com

HBSE MODEL PAPER 2024

Practice Papers

MODEL PAPERS

Marking Scheme

ANSWER KEY

schools.aglasem.com

Marking Scheme.....2024 – Punjabi (004)
ਅੰਕ ਯੋਜਨਾ/ਪੜਤਾਲ-ਯੋਜਨਾ : .....2024-ਪੰਜਾਬੀ (004)

ਜਮਾਤ :ਗਿਆਰਵੀਂ ਕੋਡ ਨੰ. 532
ਵਿਸ਼ਾ : ਪੰਜਾਬੀ ਕੁਲ ਅੰਕ : 80

ਉਪ-ਪਰੀਖਿਅਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਪੂਰਵਕ ਅਧਿਐਨ ਕਰਕੇ ਉੱਤਰ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ। ਜੇਕਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੂਰੇ ਅਤੇ ਸਹੀ ਹਨ ਕੀਤੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੰਕ ਦੇਣ ਤੋਂ ਸੰਕੋਚ ਨਾ ਕਰੋ।

ਆਮ ਹਿਦਾਇਤਾਂ :

(i) ਪਰੀਖਿਅਕ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਪੱਤਰ ਦਾ ਮੂਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਮ ਸੰਕੇਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

(ii) ਮਾਰਕਿੰਗ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

(iii) ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਗਲਤੀਆਂ ਜਾਂ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

(iv) ਜੇਕਰ ਜਵਾਬ ਬਿਲਕੁੱਲ ਸਹੀ ਹਨ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਅੰਕ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਸੰਕੋਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ

(v) ਪਰੀਖਿਅਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਜਵਾਬ ਨੂੰ ਅੰਕ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਾਖ ਨੂੰ ਵੀ ਵਧਾਏਗਾ।

(vi) ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਇੱਕ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਜਵਾਬ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮਾਰਕਿੰਗ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹੈਡ-ਪ੍ਰੀਖਿਅਕ ਦੀ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

(vii) ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਇਕ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉੱਚ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇ ਯੋਗ ਉੱਤਰ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(viii) ਹੈੱਡ ਐਗਜਾਮੀਨਰ ਮਾਰਕਿੰਗ ਸਕੀਮ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਦੀ ਮਾਰਕਿੰਗ ਦੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣਗੇ।

(ix) ਮੁੱਖ ਪ੍ਰੀਖਿਅਕਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਅਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਵਾਬਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ, ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਆਪਣੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ। ਸਲਾਹ ਜੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਨਾਮ ਬਦਨਾਮ ਹੋਵੇਗਾ।

ਜਰੂਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ :

(i) ਮਾਰਕਿੰਗ ਸਕੀਮ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਜਿਨਾਂ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਉਦੇਸ਼ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਮਾਰਕਿੰਗ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬ ਅੰਕ ਅੰਤਿਮ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਸੂਚਕ ਅਤੇ ਸੰਕੇਤਕ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਪਰੀਖਿਆਰਥੀ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੱਖਰੇ ਪਰ ਢੁੱਕਵੇਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਢੁੱਕਵੇਂ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

(ii) ਸ਼ੁੱਧ, ਅਰਥਪੂਰਨ ਅਤੇ ਸਟੀਕ ਜਵਾਬਾਂ ਲਈ ਉਚਿਤ ਭਾਗ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

(iii) ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਲਿਖਣ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

(iv) ਸਪੈਲਿੰਗ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਅਤੇ ਡਾਇਵਰਸਨ (ਵਿਸ਼ਾਂਤਰ) ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਅੰਕ ਦੇ ਕੇ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਨਾ ਕਰੋ ।

(v) ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਹੁਨਰ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

(vi) ਮੁੱਖ-ਪ੍ਰੀਖਿਅਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਅਕਾਂ ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਸਿਰਫ ਮਾਰਕਿੰਗ ਨਿਰਦੇਸ਼/ਹਦਾਇਤਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮੁਲਾਂਕਣ ਜੇਕਰ ਜਵਾਬ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜਵਾਬ ਸਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪਰੀਖਿਅਕ, ਮੁੱਖ-ਪਰੀਖਿਅਕ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੇ।

ਜਮਾਤ-ਗਿਆਰਵੀਂ

ਵਿਸ਼ਾ : ਪੰਜਾਬੀ ਜਮਾਤ : ਗਿਆਰਵੀਂ ਸੈਸ਼ਨ : 2023-24

ਸਮਾਂ : 3 ਘੰਟੇ ਕੁੱਲ ਅੰਕ 80

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ.	ਭਾਗ ਨੰ.	ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਭਾਗ/ਉਪ ਭਾਗ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਉੱਤਰ	ਅੰਕ ਵੰਡ	ਪੂਰਨ ਅੰਕ	ਟਿੱਪਣੀਆਂ/ ਸੰਕੇਤਕ ਨੁਕਤੇ
		ਭਾਗ (ੳ)			
1.				5	ਵਿਸ਼ੇ ਪ੍ਰਤਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਗ਼ਲਤ ਜਾਂ ਕੋਈ ਉਤਰ ਨਹੀ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਉਤਰ ਦੇ ਬਣਦੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। ਜੇਕਰ ਸਾਰੇ ਭਾਗਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਸਹੀ ਹਨ ਤਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
		ਅਲੰਕਾਰ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਹਨ । ਉਸ ਤਰਾਂ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਸੋਹਣਾ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਈ ਤਰਾਂ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਪਹਿਨਦਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰਾਂ ਕਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਡੇਰੇ ਸੁਹਜਮਈ ਜੁਗਤਾਂ ਵਰਤਦਾ ਹੈ । ਕਵੀ ਤੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਦੀਆਂ ਇਨਾਂ ਸੁਹਜਾਤਮਕ ਜੁਗਤਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਅਲੰਕਾਰ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਅਲੰਕਾਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਹੈ । 1. ਸ਼ਬਦ ਅਲੰਕਾਰ 2. ਅਰਥ ਅਲੰਕਾਰ 3. ਸ਼ਬਦਾਰਥ ਅਲੰਕਾਰ ਜਾਂ	2 <

		ਵਾਰ ਵਾਰ ਦੁਹਰਾਉਣਾ । ਇਹ ਦੁਹਰਾਉ ਅੱਖਰਾਂ ਦਾ, ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਜਾਂ ਸ਼ਬਦਾਸ਼ਾਂ ਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਇਕੋ ਜਿਹ ਵਰਨਾ ਜਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਵਾਰ ਵਾਰ ਦੁਹਰਾਓ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਅਨੁਪ੍ਰਾਸ ਅਲੰਕਾਰ ਖੰਡੇ ਹਨ । ਉਦਹਾਰਨ : 1. ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਪਰਮੇਸਰ ਸੁਆਮੀ ..। 2. ਦਰਸਨ, ਪਰਸਨ, ਸਰਸਨ, ਹਰਸਨ ਰੰਗਿ ਰੰਗੀ ਕਰਤਾਰੀ ਰੇ ।	2 1 1		ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਗ਼ਲਤ ਜਾਂ ਕੋਈ ਉਤਰ ਨਹੀ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਉਤਰ ਦੇ ਬਣਦੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। ਜੇਕਰ ਸਾਰੇ ਭਾਗਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਸਹੀ ਹਨ ਤਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
2.		ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 20-25 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖੋ।			
	(i)	ਛੰਦ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ । (ੳ) ਵਰਣਿਕ, (ਅ) ਮਾਤ੍ਰਿਕ, (ਇ) ਗਣਿਕ। ਵਰਣਿਕ ਛੰਦ ਵਿਚ ਵਰਨਾ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮਾਤ੍ਰਿਕ ਛੰਦ ਵਿਚ ਮਾਤਰਾ ਦੀ ਅਤੇ ਗਣਿਕ ਛੰਦ ਵਿੱਚ ਗਣਾ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।	2		ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਇੱਕ ਸਤਰ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
	(ii)	ਛੰਦ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸਤਰ ਨੂੰ ਤੁਕ ਜਾਂ ਕਲੀ ਕਹਿੰਦੇ	2		

		ਹਨ ਵੱਖ ਵੱਖ ਛੰਦਾਂ ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ।			
	(iii)	ਕਬਿਤ ਇਕ ਵਰਣਿਕ ਛੰਦ ਹੈ । ਇਸਦੀਆਂ ਲੰਮੀਆਂ ਚਾਰ ਤੁਕਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ । ਹਰ ਤੁਕ ਵਿਚ 31 ਜਾਂ 32 ਵਰਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਉਦਾਹਰਨ : ਮੁਠੀ ਵਾਇ ਮੁਠੀ ਲੋਕਾ, ਸਾਵਰੇ ਨੇ ਕਨ੍ਹੂੰਠੀ ਅੱਜ ।	1,1		
	(iv)	ਕਿਸੇ ਵਰਨ ਦੇ ਉਚਾਰਨ ਵਿਚ ਜਿੰਨਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਤਰਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਮਾਤਰਾ ਦੋ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ : ਲਘੂ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ।	1,1		
3.		ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ (1 ਅੰਕ ਵਾਲੇ)		5	ਜੇਕਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿਚੋਂ (ਉ), (ਅ), (ਏ), (ਸ) ਵੀ ਉੱਤਰ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਹੀ ਵਿਕਲਪ ਹੈ ਤਾਂ ਉਤਰ ਦੇ ਪੂਰੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
	(i)	(ਅ) ਬਾਰਹਮਾਹ	1		
	(ii)	(ਉ) ਵਾਰ	1		
	(iii)	(ਏ) ਸਤਵਾਰਾ	1		
	(iv)	(ਸ) S (ਏ) ਅੱਖਰ ਨੂੰ ਜਾਂ	1 1		
4.		ਛੋਟੇ ਉਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ (ਉੱਤਰ 20-25 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ)		3	

	(i)	ਵਾਰ ਇਕ ਖਾਸ ਵਿਸ਼ੇ ਵਾਲਾ ਕਾਵਿ ਰੂਪ ਹੈ । ਇਸ ਦਾ ਨਾਇਕ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸੂਰਮਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਵਿਚ ਨਾਇਕ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਵੀਰਤਾ ਪੂਰਨ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਾਵਿ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਥਾ ਬੱਧ ਕਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । .ਵਾਰਾਂ ਦੋ ਤਰਾਂ ਦੀਆ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ: ਵੀਰਰਸੀ ਵਾਰਾਂ ਤੇ ਅਧਿਆਤਮਕ ਵਾਰਾਂ ।	2 1		ਜੇਕਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਸੰਖੇਪ ਜਾਂ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਹਨ ਅਤੇ ਢੁੱਕਵੇਂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਤਰ ਦੇ ਪੂਰੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
	(ii)	ਕਿੱਸਾ ਉਹ ਲੰਮੀ ਵਾਰਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਾਇਕ ਤੇ ਨਾਇਕਾ ਦੀ ਪ੍ਰੇਮ ਕਥਾ ਜਾਂ ਵੀਰਤਾ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤਕ ਵਰਨਣ ਹੋਵੇ । ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਇਸ਼ਕੀਆ ਅਤੇ ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਹਾਣੀ ਵਾਲੀ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਕਿੱਸਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।	3		
5.		ਛੋਟੇ ਉੱਤਰ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ (ਉੱਤਰ 25-30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ)			ਜੇਕਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਸੰਖੇਪ ਜਾਂ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਹਨ ਅਤੇ ਢੁੱਕਵੇਂ ਹਨ ਤਾਂ
		ਸ਼ਲੋਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਲੋਕ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਰੂਪ ਹੈ । ਇਸ ਦੇ ਦੋ ਅਰਥ ਹਨ : ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੇ ਸਧਾਰਨ । ਸਧਾਰਨ	3	3	

		ਅਰਥ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਜਾ ਉਸਤਤ ਨੂੰ ਸ਼ਲੋਕ ਕਹਿ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪਦ ਕਾਵਿ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।			ਉਤਰ ਦੇ ਪੂਰੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
		ਜਾਂ			
		ਸਤਵਾਰਾ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਹਫਤੇ ਦੇ ਸੱਤ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਰਚੀ ਗਈ ਕਾਵਿ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਸਤਵਾਰਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਵਿਚ ਆਮ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਦਾ ਦੁੱਖ ਬਿਰਹਾ ਤੇ ਮਿਲਾਪ ਦੀ ਤਾਂਘ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।			
6.		ਨਾਵਲ ਵੱਡੇ ਆਕਾਰ ਦੀ ਗੱਦ ਕਥਾ ਜਾਂ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਯਥਾਰਥ ਜੀਵਨ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਾਤਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਨਾਵਲ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ : ਜਾਸੂਸੀ ਨਾਵਲ, ਤਲਿਸਮੀ ਨਾਵਲ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਨਾਵਲ, ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਿਕ ਨਾਵਲ, ਚੇਤਨਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾਵਲ,	2 1	3	ਜੇਕਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਸੰਖੇਪ ਜਾਂ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਹਨ ਅਤੇ ਢੁੱਕਵੇਂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਤਰ ਦੇ ਪੂਰੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

		ਜਾਂ ਆਂਚਲਿਕ ਨਾਵਲ ਹਨ ।			
ਜਾਂ					
		ਨਾਟਕ ਦੀ ਉਤਪਦੀ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਵਿਚੋਂ ਹੋਈ ਹੈ । ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਰੰਗ ਮੰਚ ਉੱਤੇ ਅਭਿਨੈ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੂੰ ਹੀ ਨਾਟਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ । ਨਾਟਕ ਦੇ ਮੂਲ ਤੱਤ : ਪਲਾਟ ਜਾਂ ਗੌਂਦ, ਪਾਤਰ-ਚਿਤਰਨ, ਵਾਰਤਾਲਾਪ, ਸ਼ੈਲੀ, ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਰੰਗ ਮੰਚ ।			
ਭਾਗ (ਅ)					
7.		ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ (1 ਅੰਕ ਵਾਲੇ)		5	ਜੇਕਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿਚੋਂ (ੳ), (ਅ), (ੲ), (ਸ) ਵੀ ਉੱਤਰ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਹੀ ਵਿਕਲਪ ਹੈ ਤਾਂ ਉਤਰ ਦੇ ਪੂਰੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
	(i)	(ੳ) 1469	1		
	(ii)	(ਅ) ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ	1		
	(iii)	(ੲ) ਜੇਠਾ ਜੀ	1		
	(iv)	(ਸ) ਅਲਾਇਤ ਸ਼ਾਹ ਕਾਦਰੀ	1		
	(v)	(ਹ) ਪੂਰਨ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਨੂੰ ਨਾ ਸਹਿੰਦਿਆਂ	1		
	(vi)	(ਕ) ਹੀਰ			
8.		ਅਤਿ ਛੋਟੇ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ		4	
	(i)	ਲਾਲੂ ਸ਼ਾਹ	1		
	(ii)	ਸ਼ੇਰਨੀਆਂ	1		

	(iii)	ਜਿਮੀਦਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ	1		
	(vi)	ਰਿਸ਼ਵਤ ਨੂੰ	1		
9		ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ (1 ਅੰਕ ਵਾਲੇ)		5	
	(i)	(ਉ) ਮਿੱਠੇ ਬੋਲਾਂ ਨਾਲ	1		
	(ii)	(ਅ) ਚਿੰਤੋ	1		
	(iii)	(ਏ) ਸੱਚੇ ਗੁਰੂ ਦੀ	1		
	(iv)	(ਸ) ਖੰਬ	1		
	(v)	(ਹ) ਰਸ਼ਿਮ	1		
10.		ਛੋਟੇ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ (2 ਅੰਕ ਵਾਲੇ)		8	ਜੇਕਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਸੰਖੇਪ ਜਾਂ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਹਨ ਅਤੇ ਢੁੱਕਵੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਤਰ ਦੇ ਪੂਰੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
	(i)	ਮਛਲੀ ਇਕ ਤੁੱਛ ਜਿਹਾ ਜੀਵ ਹੈ, ਪਰ ਦਰਿਆ ਅਪਾਰ ਤੇ ਅਥਾਹ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੱਛਲੀ ਦਰਿਆ ਦਾ ਆਰ ਪਾਰ ਨਹੀ ਪਾ ਸਕਦੀ ।	2		
	(ii)	ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਇਸ ਲਈ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਸਾਚੇ ਨਾਮ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਉਪਮਾ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ।	2		
	(iii)	ਕਿਓਂਕਿ ਬੇਫਿਕਰੀ ਦੀ ਨੀਦ ਸੌਣਾ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਇਛਿਤ ਵਸਤੂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਗ ਕੇ ਨੇਕ ਅਮਲਾਂ ਤੇ ਨਾਮ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਜਨਮ ਸੁਧਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ	2		

		ਹੈ ।			
	(iv)	ਹੀਰ ਆਪ ਇਕ ਅਮੀਰ, ਖੂਬਸੂਰਤ ਅਤੇ ਸਲੀਕੇ ਵਾਲੀ ਕੁੜੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਹਉਮੈ ਵੱਸ ਹਰ ਇਕ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਹੇਲੀ ਨਹੀ ਸੀ ਬਣਾਉਂਦੀ।	2		
11.		ਛੋਟੇ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ (2 ਅੰਕ ਵਾਲੇ)		8	
	(i)	ਸ਼ਿਵਚਰਨ ਹੜਤਾਲਾਂ ਅਤੇ ਮੁਜਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਣਾ ਚੰਗਾ ਨਹੀ ਸੀ ਸਮਝਦਾ ਕਿਉਕਿ ਉਸ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਅਫਸਰ ਦੇ ਝਿੜਕੇ ਦਾ ਕਦੀ ਅਫਸੋਸ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ।	2		ਉਪਰੋਕਤ ਨੁਕਤਾ ਹੀ ਵਿਚਾਰੋ
	(ii)	ਕਿਉਕਿ ਬਾਰੂ ਬੁਖਾਰ ਦੇ ਕਾਰਣ ਬੇਸੁੱਧ ਸੁੱਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਲਾਲੂ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰਦਾ ਦੇਖ ਕੇ ਗਾਲ਼ਾਂ ਕਢਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤੀਆਂ ।	2		
	(iii)	ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਚੋਰੀ ਦੁੱਧ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਪੀਤਾ ਸੀ, ਕਿਓਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਮਾਪੇ ਦੁੱਧ ਪੀਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ।	2		
	(iv)	ਲੇਖਕ ਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ	2		

		ਕਾਰ ਖਿਡੌਣੇ ਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਤੋੜਨ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਸਨ ਸਗੋਂ ਉਸਨੂੰ ਸ਼ੋਕੇਸ ਵਿਚ ਸਜਾਉਂਣ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਸਮਝਦੇ ਸਨ ।			
12.		ਵੱਡੇ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ (ਉੱਤਰ 20-25 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।		6	
	(i)	ਦਰਿਆ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਮੱਛਲੀ ਅਤੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜੀਵਾਤਮਾ ਤੁੱਛ ਵਸਤੂ ਹੈ । ਮੱਛਲੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਦਰਿਆ ਹੈ ਤੇ ਪਾਰ ਜੀਵਾਤਮਾ ਦਾ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਹੈ ।	3		ਉਪਰੋਕਤ ਨੁਕਤਾ ਹੀ ਵਿਚਾਰੋ
		ਜਾਂ			
		ਫਰੀਦ ਜੀ ਅਨੁਸਾਰ ਘੜਿਆਲ ਨੂੰ ਨਿਦੌਸੇ ਨੂੰ ਹੀ ਵਾਰ ਵਾਰ ਮਾਰ ਪੈਂਦੀ ਹੈ । ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਅਨੇਕਾਂ ਕੁਕਰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕੀ ਬਣੇਗਾ। ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਕਰਮ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।			
	(ii)	ਕਲ ਨੇ ਨਾਰਦ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕੇ ਉਹ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਭੁੱਖੀ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ਮਖੱਟੂ ਖਸਮ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਪੇਕੇ	3		

		ਚਾਲੀ ਜਾਵੇਗੀ।			
		ਜਾਂ			
		ਸੱਸੀ ਨੇ ਹਰ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਲਾਹ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਵਾਲ਼ ਖਿਲਾਰ ਕੇ ਸਰ ਵਿਚ ਮਿੱਟੀ ਪਾ ਲਈ ਤੇ ਟੱਪਦੇ ਮਾਰੂਥਲ ਵਿਚ ਪੁੰਨੂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਾਰਨ ਲਈ ਚੱਲ ਪਈ।			
13.		ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਨੰਦੂ ਨੂੰ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਗਾਂ ਚਾਰਨੀ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਸੀ। ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਪੀਣ ਲਈ ਦੁੱਧ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲਿਆ। ਓਹਨਾ ਦੇ ਘਰ ਇਕ ਢੰਗ ਦੀ ਰੋਟੀ ਪੱਕਦੀ ਸੀ।	3	3	ਉਪਰੋਕਤ ਨੁਕਤਾ ਹੀ ਵਿਚਾਰੋ।
		ਜਾਂ			
		ਸ਼ਿਵ ਚਰਨ ਭਰੇ ਜਲੂਸਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਕੰਬ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਉਹ ਓਦੋਂ ਵੀ ਘਬਰਾਉਂਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦਾ ਸਾਹਬ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਬੁਲਾ ਕੇ ਕਿਸੇ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਦਾ ਸੀ।			
14		ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਸੈਰ..... ਆਪ ਸੈਰ ਲਈ ਤੁਰ ਪਿਆ । ..... ਪਾਰਕ	5	5	ਉਪਰੋਕਤ ਨੁਕਤਾ ਹੀ ਵਿਚਾਰੋ।

		ਵਿਚ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਹੈ। ..... ਦੋ ਕੁੜੀਆਂ ਸਾਈਕਲ ਸਿੱਖ ਰਹੀਆਂ ਸਨ । ..... ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਕੁੜੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ..... ਤੁਰ ਪਏ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਹੱਡ ਬੀਤੀ ਸੁਣਾਈ ..... ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਮਗਰ ਤੁਰ ਪਈਆਂ ..... ਦੇਖ ਕੇ ਓਹਨਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸ਼ਰਮ ਆਈ।			
		ਜਾਂ			
		ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਣਕ ਦੀ ਗੁਹੈ ਲਈ ਕਾਲੂ, ਪੂਰਨ, ਦੇਬੂ, ਤੇ ਪ੍ਰਿਤੂ ਨੂੰ ਢਾਈ ਰੁਪਏ ..... ਉਨੀਂਦਰੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਓਹਨਾ ਦੇ ਪੈਰ ਥਿੜੱਕ ਰਹੇ ਸਨ ..... ਪ੍ਰਭਜੀਤ ਨੇ ਓਹਨਾ ਨੂੰ ਮਾਸਾ ਮਾਸਾ ਅਫ਼ੀਮ ਖਾਨ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ..... ਕਾਲੇ ਨੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਗਦੇ ਰਹਿਣ ..... ਸਵੇਰੇ ਚਾਰ ਵਜੇ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਟਾਰਚ ..... ਪ੍ਰਹਜਿਤ ਨੇ ਓਹਨਾ ਨੂੰ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ..... ਉਸਨੇ ਤਿੰਨ ਰੁਪਏ ..... ਹਨ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ..... ਉਪਰ ਅਸਮਾਨ ਵਿਚ ਬੱਦਲ ਹੋਰ ਸੰਘਨਾਂ ਹੋ			

		ਗਿਆ।			
15		ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਵਿ-ਟੋਟਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।			
		ਕਾਵਿ-ਕਾਮਈ ਵਿਚੋਂ ਪਾਠ ਤੀਜਾ ਰਚੇਤਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ। ਇਸਤਰੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਭੂ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤੀ ਦਾ ਉਲੇਖ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ.....ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਬੰਧਨ ਉਤਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।	2 3		ਜੇਕਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਹੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੰਸਗ ਦੇ ਦੋ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਲਿਖੇ ਜਾਣ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।
		ਜਾਂ			
		ਕਾਵਿ-ਕਾਮਈ ਵਿਚੋਂ ਪਾਠ ਚੌਥਾ ਰਚੇਤਾ ਪੀਲੂ। ਜੰਡ ਹੇਠ ਸੁੱਤਾ ਮਿਰਜਾ..... ਸਾਹਿਬਾ ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ..... ਸੂਰਮਾ..... ਆਰਾਮ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ..... ਦਾਨਾਬਾਦ ਪਹੁੰਚਣਾ।			

✡ ✡ ✡ ✡ ✡ ✡